

15.4.16 KÄSITYÖ

”Käsityön oppiaineen tehtävänä on ohjata oppilaita kokonaiseen käsityöprosessin hallintaan. Käsityö on monimateriaalinen oppiaine, jossa toteutetaan käsityöilmaisuun, muotoiluun ja teknologiaan perustuvaa toimintaa. Tähän kuuluu tuotteen tai teoksen itsenäinen tai yhteisöllinen suunnittelu, valmistus ja oman tai yhteisen käsityöprosessin arviointi. Käsityön tekeminen on tutkivaa, keksivää ja kokeilevaa toimintaa ja siinä toteutetaan ennakkoluulottomasti erilaisia visuaalisia, materiaalisia, teknisiä sekä valmistusmenetelmällisiä ratkaisuja. Käsityössä opetellaan ymmärtämään, arvioimaan ja kehittämään erilaisia teknologisia sovelluksia sekä käyttämään opittuja tietoja ja taitoja arjessa. Käsityössä kehitetään oppilaiden avaruudellista hahmottamista, tuntoaistia ja käsillä tekemistä, jotka edistävät motorisia taitoja, luovuutta ja suunnitteluosaamista. Opetuksella vahvistetaan edellytyksiä monipuoliseen työskentelyyn. Käsityön merkitys on pitkäjänteisessä ja innovatiivisessa työskentelyprosessissa sekä itsetuntoa vahvistavassa, mielihyvää tuottavassa kokemuksessa.

Opetuksessa painotetaan oppilaiden erilaisia kiinnostuksen kohteita ja korostetaan yhteisöllistä toimintaa. Käsityössä lähtökohtana on erilaisten laaja-alaisten teemojen kokonaisvaltainen tarkastelu oppiainerajat luontevasti ylittäen. Ympäröivän materiaalisen maailman tuntemus luo perustaa kestäväälle elämäntavalle ja kehitykselle. Tähän sisältyy myös oppilaiden oma elämänpiiri, paikallinen ja eri ryhmien kulttuuriperintö sekä yhteisön kulttuurinen moninaisuus. Käsityö kasvattaa eettisiä, tiedostavia, osallistuvia sekä osaavia ja yritteliäitä kansalaisia, jotka arvostavat itseään tekijöinä ja joilla on taito käsityöilmaisuun sekä halu ylläpitää ja kehittää käsityökulttuuria.

Vuosiluokilla 7–9 käsityön opetus vahvistaa ja syventää oppilaiden omasta elämysmaailmasta nousevaa innovointia ja ongelmanratkaisua sekä käsityön tekemiseen, ilmaisuun ja suunnitteluun liittyvien tietojen ja taitojen osaamista. Käsityön opiskelu pohjautuu rakennetun ympäristön ja monimateriaalisen maailman havainnointiin, tutkimiseen ja tiedon soveltamiseen. Tekemisen taitoja syvennettäessä tunnistetaan myös erilaisia teknologisia toimintaperiaatteita ja niihin liittyviä käytännön ongelmia. Käsityön kasvatustehtävänä on tukea oppilaiden hyvinvointia ja elämänhallintaa sekä työelämään ja ammattiin liittyviä valintoja.

Käsityön tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7–9

Sisältöjen toteuttaminen antaa oppilaalle monipuolisen kokemuksen käsityön alueista ja mahdollisuuden useiden käsityötaitojen omaksumiseen. Sisältöalueista muodostetaan yhtenäisiä oppimistehtäviä, joissa useat sisällöt limittyvät yhtäaikaisesti toisiinsa.

S1 Innovointi: Ratkaistaan erilaisia tuotesuunnittelutehtäviä luovasti ja kekseliäästi käyttäen käsityön käsitteistöä, merkkejä ja symboleja. Toteutetaan suunnitelmat itseilmaisuva vahvistaen. Tehdään käsityöprosessin itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä.

S2 Muotoilu: Perehdytään asumisen, liikkumisen ja pukeutumisen yhteiskunnalliseen, kulttuuriseen ja teknologiseen kehitykseen sekä hyödynnetään paikallisuutta ja eri kulttuurien perinteitä, nykyisyyttä ja tulevaisuutta suunnittelussa, muotoilussa ja toteutuksessa.

S3 Kokeilu: Harjoitellaan erilaisia tapoja muokata, yhdistää ja käsitellä materiaaleja sekä käytetään luovasti ja rohkeasti erilaisia perinteisiä ja uusia materiaaleja ja valmistustekniikoita. Käytetään sulautettuja järjestelmiä käsityöhön eli sovelletaan ohjelmointia suunnitelmiin ja valmistettaviin tuotteisiin.

S4 Dokumentointi ja arviointi: Tutustutaan eri menetelmien tarjoamiin mahdollisuuksiin tuotteiden suunnittelu- ja valmistusprosessissa. Analysoidaan tuotteiden muotoilua ja käytettävyyttä. Kokonainen käsityöprosessi dokumentoidaan hyödyntäen tieto- ja viestintäteknologiaa.

S5 Tekeminen: Valmistetaan erilaisia laadukkaita ja toimivia, ekologisesti ja eettisesti kestäviä tuotteita tai teoksia. Käytetään käsityön tekemiseen tarvittavia työvälineitä, koneita ja laitteita monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti.

S6 Työturvallisuus: Perehdytään työturvallisuuteen ja kartoitetaan ja arvioidaan työn vaaroja sekä riskejä osana käsityöprosessia. Työskennellään turvallisesti.

S7 Yrittäjämäinen oppiminen: Tutustutaan yrittäjämäiseen oppimiseen, yrittäjyyteen ja järjestöyhteistyöhön havainnollisesti, virtuaalisesti, opintokäynneillä tai yritysvierailuilla. Huomioidaan käsityöosaamisen merkitys työelämälle. Hyödynnetään kulttuurilaitosten tarjontaa ideoinnin lähteenä.

S8 Tiedostaminen ja osallistuminen: Tutkitaan käsityön ja tuotteiden erilaisia merkityksiä yksilön, yhteiskunnan ja ympäristön näkökulmasta. Pohditaan käsityötä hyvinvoinnin ja kestävän kehityksen edistäjänä arjessa. Harjoitellaan käsityöllä osallistumista, vaikuttamista ja viestimistä.” (OPS 2014, 430–431.)

KÄSITYÖ 7.Ik

Käsityön tavoitteet, tavoitetarkennukset, sisältötarkennukset paikallisine painotuksineen ja laaja-alainen osaaminen

Tavoitteiden rakenne: **opettajan toiminta** + **oppilaan toiminta** + **asiat tai ilmiöt, joiden parissa työskennellään**

Opetuksen tavoitteet	Tavoitetarkennukset	Sisältötarkennukset ja paikalliset painotukset	Laaja-alainen osaaminen
T1 ohjata oppilasta suunnittelemaan työskentelyään sekä ideoimaan, tutkimaan ja kokeilemaan yritteliäästi	<p>Muotoilu (S2)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tuotetaan ideoita systemaattisesti (erilaiset ideointimenetelmät). <p>Kokeilu (S3)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ymmärretään suunnitelman muuttuvuus ja selkeytyminen koko prosessin ajan. <p>Dokumentointi ja arviointi (S4)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Käytetään verkkotyökaluja suunnittelussa ja valmistusprosessin esittämisessä. <p>Tekeminen (S5)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Edetään siten, että tuotteen valmistusta edeltää kokeilut, jotka ohjaavat tuotteen tekemistä (tilanneanalyysit). 	<ul style="list-style-type: none"> - Suunnittelussa, muotoilussa ja toteutuksessa hyödynnetään oppilaan omaa elämänpiiriä, suomalaista (esim. paikallinen kulttuuriperintö) ja eri kulttuurien kulttuuriperintöä. - Mahdollisen laaja-alaisen teeman oppiainerajat ylittävä tarkastelu (esim. yhteistyö kuvataiteen opetuksen kanssa). - Testataan ja käytetään erilaisia materiaaleja ja valmistustekniikoita. - Työskentelyprosessin dokumentointi (verkkotyökalu ja/tai puhelin) ja tuotteen toimivuuden arviointi. - Toimivien tuotteiden valmistus. - Käsityön valmistuksessa käytettävien työvälineiden monipuolinen ja tarkoituksenmukainen käyttö. 	<p>Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vastuunkanto omasta ja ryhmän työskentelystä (itsenäinen ja/tai yhteisöllinen suunnittelu, valmistus ja arviointi). - Innovatiivinen ja pitkäjänteinen toimiminen päämäärän saavuttamiseksi (tutkiva, keksivä, kokeileva toiminta). - Syiden ja seurauksien selvittäminen ja ymmärtäminen. <p>Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Itsetuntoa vahvistava, mielihyvää tuottava kokemus (eettinen, tiedostava, osallistuva, osaava ja yritteliäs kansalainen). - Ajankäytön hallinta (pitkäjänteinen työskentelyprosessi). - Luovuus ja suunnitteluosaaminen (edellytykset monipuoliseen työskentelyyn, opittujen tietojen ja taitojen käyttö arjessa).

<p>T2 ohjata oppilasta asettamaan käsityöhön omia oppimisen ja työskentelyn tavoitteita sekä toteuttamaan niiden perusteella kokonainen käsityöprosessi ja arvioimaan oppimistaan</p>	<p>Innovointi (S1)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Uskalletaan tuottaa erilaisia ideoita. <p>Muotoilu (S2)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kehitellään omia ideoita. <p>Kokeilu (S3)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Testataan omia ideoita. <p>Dokumentointi ja arviointi (S4)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tarkastellaan työskentelyprosessia ja oppimista. <p>Tekeminen (S5)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Toteutetaan omia ideoita. 	<ul style="list-style-type: none"> - Ongelmaratkaisutaidot (tutkiva, keksivä, kokeileva toiminta), visuaalinen/ kirjallinen ilmaiseminen (esim. suunnittelu- ja oppimispäiväkirjan pitäminen), sosiaaliset taidot (yhdessä tekeminen). - Rakentava itsearviointi, palautteen anto ja vastaanottaminen. 	<p>Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kokonaisen käsityöprosessin hallinta (käsityöilmaisu, muotoilu ja teknologia) ja monimateriaalisuus. - Suunnittelun kohde aluksi pelkkä ajatus, idea, jota systemaattisesti ”puretaan”. - Materiaaleja, työmenetelmiä ja -välineitä kokeillaan. - Suunnittelu muuttuu ja selkeytyy prosessin edetessä. - Oman työskentelyn ja oppimisen arviointi ja kehittäminen (vahvuudet ja heikkoudet prosessissa ja valmiissa tuotoksessa). - Kriittikinsietokyky ja palautteenantotaito. Realistinen kuva omista ja toisten taidoista.
--	--	--	---

<p>T3 opastaa oppilasta tutustumaan ja käyttämään monipuolisesti erilaisia työvälineitä, materiaaleja ja-tarkoituksenmukaisia työtapoja sekä kehittämään innovaatioita</p>	<p>Innovointi (S1)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Perehdytään erilaisiin ideointimenetelmiin. <p>Muotoilu (S2)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Edetään periaatteella Mitä? Miksi? Kenelle? <p>Kokeilu (S3)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kehitellään suunnitteluideoita. <p>Dokumentointi ja arviointi (S4)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Visualisoidaan suunnitteluideoita (esim. käyttötarkoitus, toiminnallisuus, materiaalit, koko, hinta, tekninen toteutus). <p>Tekeminen (S5)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Harjoitellaan työpiirustusten ja/ tai kaavojen ja valmistusohjeiden tekemistä, lukemista ja noudattamista. - Opitaan materiaalien ja työtapojen valintaa. 	<ul style="list-style-type: none"> - Erilaisin ideointimenetelmin toteutettu itsenäinen ja/tai ryhmäinnovointi (mahdollinen laaja-alainen teema ja oppiainerajat ylittävä opetus esim. kuvataiteen kanssa). - Omakohtainen tarve tai idea muotoilun lähtökohtana. - Oman idean kehittäminen ja tutkiminen huomioiden tuotteelle asetetut vaatimukset (tiedonetsintä, visualisointi, kokeilut). - Tuotesuunnittelun ja valmistusprosessin itse- ja mahdollinen ryhmäarviointi. - Ompelu- ja/tai lankatekniikat. - Esim. saumurin käyttö, ompelukoneen käyttö, mittojen ottaminen, kaava-arkin käyttö, kaavamerkit, kaavan muokkaus, leikkuusuunnitelma, työhöjeen käyttö ja laatiminen, huovutus, erilaiset neule/virkkaus pinnat ja merkit, tekstiilien hoitaminen ja materiaalitieto. 	<p>Monilukutaito (L4)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kokonaisen käsityöprosessin hallinta (erilaisia visuaalisia, materiaalisia, teknisiä sekä valmistusmenetelmällisiä ratkaisuja). - Tuotteen matka itsenäisestä ja/tai yhteisöllisestä suunnitteluprosessista (ongelman havaitseminen, taustatutkimus, ideointi, kehittäminen, visualisointi) valmiiksi tuotteeksi (materiaali- ja tekniikkakokeilut, valmistusmenetelmien hallinta). - Avaruudellinen hahmottaminen, tuntoaisti ja käsillä tekeminen (motoriset taidot, luovuus, suunnitteluosaaminen). <p>Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sisäinen yrittäjyys; positiivinen asennoituminen, yhteistyö- ja ongelmaratkaisutaidot, tiedonhankinta, vastuunottaminen omasta työstä (ajankäytönhallinta ja kaaoksensietokyky), tehdä työtä sitoutuneesti ja tavoitteellisesti, arvostaa yrittäjyyttä henkilökohtaisena ominaisuutena ja ammattina. - Kriittinen kuluttaja; tuotteen arvioiminen taloudellisuuden, laadun ja ympäristön näkökulmasta.
<p>T4 ohjata oppilasta käyttämään sujuvasti käsityön käsitteitä, merkkejä ja symboleja sekä vahvistamaan visuaalista, materiaalista ja teknologista ilmaisuun</p>	<p>Innovointi (S1)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Uskalletaan tuottaa erilaisia ideoita, joista valitaan käyttökelpoisin toteutettavaksi. <p>Muotoilu (S2)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tuotetaan ideoita systemaattisesti (erilaiset 	<ul style="list-style-type: none"> - Kokonaisen käsityöprosessin visuaalinen/kirjallinen dokumentointi esim. suunnittelu- ja oppimispäiväkirjan avulla. - Tuotteen toimivuuden arviointi. 	<p>Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Itsenäinen ja/tai yhteisöllinen suunnittelu, valmistus ja arviointi. - Innovatiivinen ja pitkäjänteinen toimiminen päämäärän saavuttamiseksi (tutkiva, keksivä, kokeileva toiminta). <p>Monilukutaito (L4)</p>

	<p>ideointimenetelmät) ja jo olemassa olevien vastaavien tuotteiden tarkastelu.</p> <p>Kokeilu (S3)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Testataan oman idean valmistusmateriaaleja ja -tekniikoita. <p>Dokumentointi ja arviointi (S4)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Visualisoidaan suunnitteluideoita (esim. käyttötarkoitus, toiminnallisuus, materiaalit, koko, hinta, tekninen toteutus). <p>Tekeminen (S5)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Harjoitellaan työpiirustusten ja/ tai kaavojen ja valmistusohjeiden tekemistä, lukemista ja noudattamista. 	<ul style="list-style-type: none"> - Esim. verkkotyökalun, kameran, puhelimen hyödyntäminen. - Oman työskentelyn ja oppimisen arviointi ja kehittäminen (vahvuudet ja heikkoudet prosessissa ja valmiissa tuotoksessa). - Käsityöprosessiin ja teknologiaan liittyvät käsitteet, merkit ja symbolit. 	<ul style="list-style-type: none"> - Kokonaisen käsityöprosessin hallinta (erilaisia visuaalisia, materiaalisia, teknisiä sekä valmistusmenetelmällisiä ratkaisuja). - Tuotteen matka itsenäisestä ja/tai yhteisöllisestä suunnitteluprosessista (ongelman havaitseminen, taustatutkimus, ideointi, kehittäminen, visualisointi) valmiiksi tuotteeksi (materiaali- ja tekniikkakokeilut, valmistusmenetelmien hallinta). - Avaruudellinen hahmottaminen, tuntoaisti ja käsillä tekeminen (motoriset taidot, luovuus, suunnitteluosaaminen).
<p>T5 ohjata oppilasta havainnoimaan, ennakoimaan ja reagoimaan työtilanteisiin liittyviin risikitekijöihin ja toimimaan turvallisesti käsityöprosessissa</p>	<p>Työturvallisuus (S6)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Opitaan työvälineiden, materiaalien ja työskentelytapojen valintaa, tarkoituksenmukaisuutta ja turvallisuutta. 	<ul style="list-style-type: none"> - Työvälineiden, materiaalien ja teknologian turvallinen ja tarkoituksenmukainen käyttö. - Työympäristöstä- ja välineistä huolehtiminen (järjestys ja viihtyvyys). - Muissa oppiaineissa opittujen tietojen ja taitojen soveltaminen (syy-seuraussuhteet) 	<p>Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Eettinen, tiedostava, osallistuva, osaava ja yritteliäs kansalainen (kestävä elämäntapa ja kehitys). - Luovuus ja suunnitteluosaaminen (opittujen tietojen ja taitojen käyttö arjessa). <p>Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sisäinen yrittäjyys; positiivinen asennoituminen, yhteistyö- ja ongelmaratkaisutaidot, tiedonhankinta, vastuunottaminen omasta työstä (ajankäytönhallinta ja kaaoksensietokyky), tehdä työtä sitoutuneesti ja tavoitteellisesti, arvostaa yrittäjyyttä henkilökohtaisena ominaisuutena ja ammattina. - Kriittinen kuluttaja; tuotteen arvioiminen taloudellisuuden, laadun ja ympäristön näkökulmasta.

<p>T6 ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologian mahdollisuuksia käsityön suunnittelussa, valmistuksessa ja dokumentoinnissa, sekä yhteisöllisen tiedon tuottamisessa ja jakamisessa</p>	<p>Innovointi (S1)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tehdään tiedonhankintaa, taustatutkimusta. - Ideoidaan. <p>Muotoilu (S2)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tehdään ja käytetään luonnoksia, piirustuksia, työohjeita. <p>Kokeilu (S3)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vertaillaan ja kehitetään ideoita. <p>Dokumentointi ja arviointi (S4)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hyödynnetään sähköistä teknologiaa suunnittelu- ja valmistusprosessin esittämisessä. <p>Tekeminen (S5)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tehdään tiedonhakua nettistä, valokuvaus (näytteet, kokeilut, valmis työ). 	<ul style="list-style-type: none"> - Verkko työkalujen (oppimisalusta, oppimisympäristöt, mahdolliset suunniteluohjelmat), sekä esim. kameran ja puhelimen käyttö suunnittelu- ja valmistusprosesseissa. 	<p>Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Erialaisten tietoteknisten välineiden ja oppimisympäristöiden käyttö käsityöprosessin eri vaiheissa. - Opitun tiedon ja taidon soveltaminen (arkielämä, muut työtehtävät, harrastustoiminta jatko-opinnot) ja jakaminen (toisilta oppiminen).
<p>T7 ohjata oppilasta tuntemaan käsityön, kädentaitojen ja teknologisen kehityksen merkitys omassa elämässään, yhteiskunnassa, yrittäjyydessä ja muussa työelämässä</p>	<p>Yrittäjämäinen oppiminen (S7)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ymmärretään, arvioidaan ja kehitetään erilaisia teknologisia sovelluksia. - Käytetään opittuja tietoja ja taitoja arjessa. 	<ul style="list-style-type: none"> - Avaruudellinen hahmottaminen, tuntoaisti ja käsillä tekeminen (motoriset taidot, luovuus ja suunnitteluosaaminen). - Innovatiivinen työskentelyprosessi (pitkäjänteinen työskentely) elämässä. - Materiaalisen maailman tuntemus (kestävä elämäntapa ja kehitys). - Eettinen, tiedostava, osallistuva, osaava, yritteliäs kansalainen (itsensä arvostaminen, käsityökulttuurin kehittäminen). 	<p>Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sisäinen yrittäjyys; positiivisen asennoitumisen, yhteistyötaitot, ongelmaratkaisu, tiedonhankinta, vastuun ottaminen omasta työstä, tehdä työtä sitoutuneesti ja tavoitteellisesti ja arvostamaan yrittäjyyttä henkilökohtaisena ominaisuutena ja ammattina. - Kriittinen kuluttaja; tuotteen arvioiminen taloudellisuuden, laadun ja ympäristön näkökulmasta

<p>T8 ohjata oppilaita taloudelliseen ajatteluun ja kehittämään käsityöprosessiin liittyviä valintoja, jotka edistävät kestävä elämäntapaa</p>	<p>Tiedostaminen ja osallistuminen (S8)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Käytetään materiaaleja ja työtapoja tarkoituksenmukaisesti ja luovasti. 	<ul style="list-style-type: none"> - Ryhmä- ja/tai itsenäinen ideointi (useasta ideasta poimitaan tarkoituksenmukaisin toteutettavaksi). - Materiaalien ja valmistustekniikoiden valinta ja yhdistäminen. - Käsityötuotteen hoito, huolto ja kierrätys. - Työvälineistä huolehtiminen. - Oman ja muiden työn sekä työn laadun arvostaminen. - Vastuunkantaminen omasta työskentelystä (työn valmiiksi saattaminen, työskentelyn suuntaaminen palautteen mukaisesti). 	<p>Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Omia ideoita, materiaaleja, työmenetelmiä ja -välineitä kokeillaan ja testataan. Suunnitelma kehittyy. Toteutetaan taloudellisuuden, laadun ja ympäristön näkökulmasta toimiva tuote. - Oman työskentelyn ja oppimisen arviointi ja kehittäminen (vahvuudet ja heikkoudet prosessissa ja valmiissa tuotoksessa). <p>Monilukutaito (L4)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kokonaisen käsityöprosessin hallinta (erilaisia visuaalisia, materiaalisia, teknisiä sekä valmistusmenetelmällisiä ratkaisuja). - Tuotteen matka itsenäisestä ja/tai yhteisöllisestä suunnitteluprosessista (ongelman havaitseminen, taustatutkimus, ideointi, kehittäminen, visualisointi) valmiiksi tuotteeksi (materiaali- ja tekniikkakokeilut, valmistusmenetelmien hallinta). <p>Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen (L7)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Oman ja muiden työn arvostaminen. - Vastuunkanto omasta työskentelystä ja työn valmistumisesta (ajankäytön hallinta, kaaoksensietokyky).
---	---	--	---

Käsityön oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokalla 7–9

”Monipuoliset laitteet, koneet, työvälineet ja ympäristöt mahdollistavat monimateriaalisen käsityön oppimisen ja vastuullisen työskentelyasenteen omaksumisen. Arkielämää, luontoa, rakennettua ja esineympäristöä havainnoidaan ja hyödynnetään käsityön suunnittelussa ja valmistuksessa. Käsityössä hyödynnetään mobiililaitteita ja harjaannutaan kolmiulotteisten piirrosten ja mallien tekemiseen. Opetuksessa käytetään teknisen työn ja tekstiilityön työtapoja. Toiminnallista oppimista tuetaan tutkivan oppimisen projekteilla yhteistyössä ulkopuolisten asiantuntijoiden ja eri tahojen kanssa oppiaineiden rajoja ylittäen. Käsityöhön tutustutaan museo- ja näyttely- ja yritysvierailuilla.”(OPS 2014, 431–432.)

Monimateriaalisessa teknisen työn ja tekstiilityön työtapoja yhdistävässä käsityön opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti erilaisia oppimisympäristöjä ja työtapoja. Yllä on kuvattu käsityön oppimisympäristöjen ja työtapojen mahdollisuudet käsityön tietojen ja -taitojen opettamisessa ja oppimisessa. Korostetusti voidaan nostaa esiin tutkiva työskentelytapa. Käsityö integroituu luontevasti useisiin peruskoulun oppiaineisiin. Eheyttävä opetus mahdollistaa tutkivan, ratkaisukeskeisen työotteen ja opitun tiedon soveltamisen. Ratkaisukeskeisessä oppimisessa opettaja on prosessiin aktiivisesti osallistuva ohjaaja ja oppilas pulmatilanteessa omatoiminen tekijä. Opettaja auttaa järjestämään kokemuksia ja

tilanteita, joiden kautta opitaan ymmärtämään kokonaisuuksia. Opetus etenee oppilaiden omista suunnitelmien ja tilanteiden mukaisesti. Kokonaisuuksien hahmottaminen edellyttää tavoitteiden rajaamista, ajankäytön hallintaa ja tukea. Käsityössä opitaan sisältöosaamisen ohella sisäistä yrittäjyyttä esim. oma-aloitteisuutta, itseohjautuvuutta, työn loppuun asti viemistä, organisointia sekä yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja. Tietojen ja taitojen oppimisessa korostuu reflektointi sekä yksilö- että ryhmätasolla.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki käsityössä vuosiluokilla 7–9

”Oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä ohjauksen/tuen järjestämisessä on huomioida pedagogisesti erilaiset työ- ja vuorovaikutustavat, joilla tuetaan oppilaiden käsityötaitojen oppimista, suunnittelua ja yhteisöllistä työskentelyä. Yksilö-, ryhmä- ja yhteisöllisillä työtavoilla kannustetaan oppilaita osallisuuteen, aktiivisuuteen ja itseohjautuvuuteen. Opetuksessa huomioidaan oppilaiden erilaiset edellytykset ja tarpeet käsityön opiskeluun ja tehdään sen mukaisia eriytettyjä ratkaisuja esimerkiksi käytettävien oppimisympäristöjen, työvälineiden, työtapojen ja työtehtävien valinnassa.” (OPS 2014, 432.)

Käsityön oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä ohjauksen, eriyttämisen ja tuen järjestämisessä on oppilaiden motivaation, oman toiminnan ohjauksen ja itseohjautuvuuden lisääminen. Eriyttämisen lähtökohtana ovat oppilaiden osaamistason mukaiset työtehtävät ja joustavat opetusjärjestelyt. Työskentelyssä voidaan hyödyntää vertaisohjaamista. Ohjaamisella, eriyttämisellä ja tuella pyritään parantamaan oppimista ja oppimisen syventymistä, kohottaa oppilaan itsetuntoa ja itseluottamusta. Tutkiva lähestymistapa, mitä?miksi?miten? -kysymykset auttavat oivaltamaan syy-yhteyksiä. Tämän oppimisprosessin aikana vastuu, itsenäisyys ja luova ongelmaratkaisutaito lisääntyvät.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi käsityössä vuosiluokilla 7–9

Käsityön oppimisen ja osaamisen arviointi on oppilaita ohjaavaa ja kannustavaa. Oppilaat saavat monipuolista palautetta edistymisestään ja osaamisestaan. Formatiivisella arvioinnilla tuetaan laaja-alaisen käsityötaidon kehittymistä. Oppilaille annetaan erilaisia mahdollisuuksia osoittaa edistymistään ja kannustetaan omien vahvuuksien ylläpitämiseen sekä kehittymässä olevien taitojensa hallitsemiseen. Oppilaita ohjataan arvioimaan omaa oppimistaan ja heille tarjotaan erilaisia tapoja tehdä itsearviointia ja saada vertaispalautetta. Itsearviointitaitoja ja vertaispalautteen antamisen ja vastaanottamisen taitoja kehitetään osana formatiivista arviointia. Summatiivinen arviointi perustuu kokonaiseen käsityön prosessiin, sen tavoitteisiin ja kriteereihin. Eri vaiheiden dokumentointi toimii arvioinnin välineenä.

Päätösarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona käsityön opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatus tuntijaon mukaisesti. Päätösarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut käsityön oppimäärän tavoitteet. Päätösarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt käsityön oppimäärän tavoitteet ja niihin liittyvät päätösarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päätösarvosana on käsityön oppimäärän tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan käsityön oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päätösarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy käsityön oppimäärän päätösarviointiin ja siitä muodostettavaan päätösarvosanaan. Kriteerikuvauksissa käsityön alempien arvosanojen osaamisen kuvaukset sisältyvät ylempien arvosanojen kuvauksiin.

Opetuksen ta- voite	Sisältöalueet	Opetuksen ta- voitteista johde- tut oppimisen tavoitteet	Arvioinnin kohde	Osaamisen ku- vaus arvosanalle 5	Osaamisen ku- vaus arvosanalle 7	Osaamisen ku- vaus arvosanalle 8	Osaamisen ku- vaus arvosanalle 9
T1 ohjata oppi- lasta ideoimaan, tutkimaan, kokei- lemaan ja suun- nittelemaan yrit- teliäästi työsken- telyään	S1–S5	Oppilas oppii suunnittelemaan työskentelyään. Oppilas oppii toi- mimaan yritteli- äästi ja luovasti ideoidessaan, tutkiessaan ja ko- keillessaan erilai- sia asioita.	Työskentely ja tuottaminen	Oppilas suunnit- telee omaa työ- tään annetun oh- jeen ja esimerkin pohjalta. Oppilas osaa tehdä tietyn työ- vaiheen konk- reettisesti ohjat- tuna.	Oppilas suunnit- telee työtään an- nettujen ohjei- den mukaan. Oppilas pyrkii työskentelemään yritteliäästi.	Oppilas suunnit- telee työskente- lyään ja osaa tehdä valintoja ja etsiä työhönsä omia ratkaisuja.	Oppilas suunnit- telee itsenäisesti työskentelyään. Oppilas työsken- telee yritteliäästi ja oma-aloittei- sesti.
T2 ohjata oppi- lasta asettamaan käsityöhön omia oppimisen ja työskentelyn ta- voitteita sekä to- teuttamaan nii- den perusteella kokonaisen käsi- työprosessin ja arvioimaan oppi- mistaan	S1–S5	Oppilas oppii asettamaan omia oppimisen ja työskentelyn ta- voitteita. Oppilas oppii to- teuttamaan ko- konaisen käsityö- prosessin. Oppilas oppii pohtimaan työ- skentelyään koko- naisessa käsityö- prosessissa.	Kokonaisen käsi- työprosessin to- teuttaminen	Oppilas asettaa opettajan avulla konkreettisen työskentelyyn liittyvän oppimi- sen tavoitteen. Oppilas työsken- telee vaihe ker- rallaan ja pohtii käsityöprosessi- aan ohjatusti.	Oppilas asettaa oppimisen ja työskentelyn ta- voitteita ohja- tusti. Oppilas etenee käsityöproses- sissa vaihe vaiheelta ohjei- den mukaan. Oppilas pohtii käsityöproses- siaan annettu- jen vaihtoehto- jen pohjalta.	Oppilas osaa asettaa oppimi- selle ja työsken- telylle tavoitteita, työskentelee kä- sityöprosessin mukaisesti ja pohtii realistisesti käsityöprosessi- aan.	Oppilas asettaa itsenäisesti oppi- misen ja työsken- telyn tavoitteita. Oppilas etenee johdonmukai- sesti ja pohtii kä- sityöprosessiaan analyttisesti ja realistisesti.

<p>T3 opastaa oppilasta tutustumaan ja käyttämään monipuolisesti erilaisia työvälineitä, materiaaleja ja tarkoituksenmukaisia työtapoja sekä kehittämään innovaatioita</p>	<p>S1–S5</p>	<p>Oppilas oppii käyttämään monipuolisesti erilaisia työvälineitä sekä oppii valitsemaan tarkoituksenmukaisia materiaaleja ja käsityön työtapoja.</p> <p>Oppilas on kekseliäs työskentelyssään.</p>	<p>Työvälineiden käyttö, valmistusmenetelmien ja käsityön työtapojen tarkoituksenmukainen käyttäminen</p>	<p>Oppilas osallistuu molempien käsityön työtapojen opetukseen.</p> <p>Oppilas käyttää erilaisia työvälineitä ja materiaaleja tarvittaessa konkreettisesti ohjattuna.</p>	<p>Oppilas ymmärtää erilaisten käsityön työtapojen ja materiaalien merkityksen käsityöprosessissa ja valitsee niistä ohjatusti työskentelynsä soveltuvat.</p> <p>Oppilas käyttää erilaisia työvälineitä ja materiaaleja annettujen ohjeiden mukaisesti.</p>	<p>Oppilas osaa valita tarkoituksenmukaisia materiaaleja ja valmistusmenetelmiä sekä osaa käyttää niitä kekseliäästi valmistaessaan suunnittelemaansa tuotteita tai teoksia.</p>	<p>Oppilas arvioi eri työvälineiden ja valmistusmenetelmien käyttökelpoisuutta käsityöprosessissa.</p> <p>Oppilas soveltaa materiaaleihin ja työtapoihin liittyvää osaamistaan kekseliäästi, koikeilevasti ja tarkoituksenmukaisesti.</p>
<p>T4 ohjata oppilas käyttämään sujuvasti käsityön käsitteitä, merkkejä ja symboleita sekä vahvistamaan visuaalista, materiaalista ja teknologista ilmaisua</p>	<p>S1–S5</p>	<p>Oppilas oppii käyttämään sujuvasti käsityön käsitteitä, merkkejä ja symboleita.</p> <p>Oppilas oppii ilmaisemaan itseään visuaalisesti erilaisia materiaaleja ja esitysteknologiaa hyödyntäen.</p>	<p>Visuaalinen, materiaallinen ja esitysteknologinen ilmaisuus</p>	<p>Oppilas tunnistaa erilaisia käsityön käsitteitä, merkkejä ja symboleita.</p> <p>Oppilas ilmaisee konkreettisesti ohjattuna kuvallisesti joitain havaintojaan ja ajatuksiaan.</p>	<p>Oppilas käyttää käsityön käsitteitä, merkkejä ja symboleita ohjeen mukaan.</p> <p>Oppilas ilmaisee havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti ja jotain muuta tapaa käyttämällä.</p>	<p>Oppilas käyttää käsityön keskeisiä käsitteitä ja osaa esittää ideansa selkeästi esitysteknologiaa hyödyntäen.</p>	<p>Oppilas käyttää tarkoituksenmukaisesti käsityön käsitteitä, merkkejä ja symboleita.</p> <p>Oppilas ilmaisee ideansa monipuolisesti ja luovasti erilaisia materiaaleja ja esitysteknologiaa hyödyntäen.</p>
<p>T5 ohjata oppilasta havainnoimaan, ennakoimaan ja reagoimaan työtilanteisiin liittyviin riskeihin</p>	<p>S6</p>	<p>Oppilas oppii havainnoimaan, arvioimaan ja ennakoimaan erilaisia riskitilanteita ja reagoi tarvitta-</p>	<p>Turvallinen työskentely</p>	<p>Oppilas noudattaa käsityöprosessissa annettuja työturvallisuusohjeita konkreettisesti ohjattuna.</p>	<p>Oppilas tunnistaa käsityöprosessin keskeisiä työturvallisuuteen liittyviä riskitekijöitä ja noudattaa an-</p>	<p>Oppilas osaa arvioida työskentelyn vaaroja ja riskejä sekä toimii turvallisesti käsityöprosessissa.</p>	<p>Oppilas arvioi ja ennakoii työskentelyn vaaroja ja riskejä osana käsityöprosessia.</p>

tekijöihin ja toimimaan turvallisesti käsityöprosessissa		essa niihin. Oppilas oppii toimimaan turvallisesti käsityöprosessissa.			nettuja työturvallisuusohjeita.		Oppilas työskentelee turvallisesti ja toimillaan edistää oppimisympäristön turvallisuutta.
T6 ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologian mahdollisuuksia käsityön suunnittelussa, valmistuksessa ja dokumentoinnissa, sekä yhteisöllisen tiedon tuottamisessa ja jakamisessa	S1–S5	Oppilas oppii käyttämään tieto- ja viestintäteknologian mahdollisuuksia käsityön suunnittelussa, valmistuksessa ja dokumentoinnissa. Oppilas oppii yhteisöllistä tiedon tuottamista ja jakamista.	Tieto- ja viestintätekniset taidot sekä yhteisöllinen työskentely	Oppilas käyttää konkreettisesti ohjattuna tieto- ja viestintäteknologiaa omassa tai yhteisessä käsityöprosessissa.	Oppilas osaa käyttää annetun ohjeen mukaan tieto- ja viestintäteknologiaa käsityön suunnittelussa, valmistuksessa ja dokumentoinnissa yksin tai yhdessä toisten kanssa.	Oppilas osaa käyttää käsityöprosessin suunnittelussa, valmistamisessa ja dokumentoinnissa sekä yhteisöllisen tiedon tuottamisessa tieto- ja viestintäteknologiaa.	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa monipuolisesti käsityöprosessin eri vaiheissa sekä yhteisöllisen tiedon tuottamisessa ja jakamisessa.
T7 ohjata oppilasta tuntemaan käsityön, kädentaitojen ja teknologisen kehityksen merkitys omassa elämässään, yhteiskunnassa, yrittäjyydessä ja muussa työelämässä	S7	Oppilas oppii tuntemaan käsityön, kädentaitojen ja teknologisen kehityksen merkityksen omassa elämässään, yhteiskunnassa, yrittäjyydessä ja muussa työelämässä.	Käsityön ja kädentaitojen merkityksen hahmottaminen arkielämässä ja yhteiskunnassa	Oppilas osallistuu opettajan ohjauksena käsityön ja kädentaitojen merkityksen pohdintaan.	Oppilas osaa esimerkkien avulla kuvailla käsityön merkityksen arjessa, yhteiskunnassa ja työelämässä.	Oppilas osaa pohtia käsityön ja kädentaitojen merkitystä omassa elämässään ja yhteiskunnassa.	Oppilas osaa tarkastella eri näkökulmista käsityön, kädentaitojen ja teknologisen kehityksen merkitystä omassa elämässään, yhteiskunnassa, yrittäjyydessä sekä muussa työelämässä.
T8 ohjata oppilaita taloudelliseen ajatteluun ja kehittämään käsityöprosessiin	S8	Oppilas oppii ajattelemaan taloudellisesti. Oppilas oppii te-	Perusteltujen valintojen tekeminen ja kestävä elämäntavan huomiointi käsityö-	Oppilas osaa käyttää käsityömateriaaleja taloudellisesti opettajan ohjauksena.	Oppilas osaa osittain itsenäisesti tehdä taloudellisia valintoja työskentelyssään.	Oppilas osaa tehdä taloudellisia valintoja työskentelyssään.	Oppilas tekee taloudellisia valintoja ja ymmärtää laadukkaasti työn merkityksen.

liittyviä valintoja, jotka edistävät kestäväää elämäntapaa		kemään käsityöprosessiin liittyviä valintoja, jotka edistävät kestäväää elämäntapaa.	prosessissa	mana.	Oppilas ymmärtää käsityöprosessissa tehtävien valintojen ja kestävään elämäntavan välistä yhteyttä.	Oppilas osaa arvioida käsityöprosessissa tehtävien valintojen ja kestävään elämäntavan välistä yhteyttä.	Oppilas osaa arvioida ja perustella käsityöprosessiin ja kestävään elämäntapaan liittyviä valintoja.
--	--	--	-------------	-------	---	--	--

Käsityössä arviointi kohdistuu kokonaiseen käsityön prosessiin; muotoiluun, kokeiluun, dokumentointiin ja arviointiin sekä tekemiseen. Arviointi on luonteeltaan monimuotoista, jatkuvaa, säännöllistä, ohjaavaa ja kannustavaa. Opettajan palautteen ohella merkityksellisiä ovat sekä itsearviointi, vertaisarviointi että ryhmäarviointi.